

NÉPÜNK

IRKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-180.

A választás tanulságai

A zsidóság egyrésze levezgázott — belpolitikából. Ez a mi gáluti formánk. Ez a mi gáluti mentalitásunk. Amikor e sorokat írjuk, jönnek a hírek, amelyek a zsidóság impozáns felvonulásáról számolnak be. Jöttek a zsidó testvérek, akiket megtanított a zsidó sors keservessége, hogy számunkra csak az önérzetes sorsvállalás lehet az egyedüli út, amelyen emelt fővel járhatunk.

Ezeké a hála és ezeké a jövő!

Annál keservesebb megemlékezni arról a tragikus igazságról, hogy kezdve a Központi Iroda lelkiismeretlen árulásától, a kis, olcsó pénzzel megfizetett zsidó kortesig, százfélé huzták ezt a kordét, amelyen nem kisebb teher van: mint a romániai zsidóság jobb jövője. Wézel Albert főrabbi ur, aki még egy évvel ezelőtt lisztavezető volt a zsidó pártban, most liberális kortesnek csapott fel, aki ezt a megalázó foglalkozást űzi akkor, amikor az erdélyi hitközségek feje fölött ég a ház, a zsidó existenciák tizezrei nyomorognak, s ő, a „vezér“ kegyeket keres, efemer értékű politikai kegyeket és szállítani igyekszik érte az erdélyi zsidóságot, egy politikai akolba.

Meg a többiek, akik holmi privát ígéretekért és „üzletekért“ odaállottak a különböző pártokhoz és futják a harsonát, melyből hamis hanggal intonáltak az csendült ki: gyertek zsidók ebbe a pártba... de elfelejtették hozzátenni, hogy a bér, amelyért dolgoznak, az ő zsebüket fogja telíteni. Kis és nagy árulók, kis és nagy fezőrök, kis és nagy politikai kaméleonok, a zsidóság bűrén igyekeztek megkötni az egyezséget, amely az ő malmukra hajtja a vizet.

Amíg rájönnek majd, hogy a nekik tett ígéret is szappanbuborék, mihelyt elvégezték csunya feladatukat. De akkorra már az elszédített zsidó ezrek, már feláldoztattak az egyéni érdekek, sem Istennek, sem az embereknek nem tetsző politikai áldozathozádon.

Az elszédített zsidóság a koncokból még akkor sem lát hasznót, ha történetesen ezek az üzletek hasznukat meg is látják.

De az ütések elszenvetésénél, gerinctelenségük megbosszulásánál ők lesznek az áldozatok.

Uglálszik a zsidóság egy rétege még mindég éretlen politikailag. Pedig a sors megtaníthatott volna már valamennyiünket, hogy várni, csak magunktól várhatunk valamit.

Mikor jön el az ideje annak, hogy ezek a mindenből üzletet csinálók békén hagyják majd a zsidó tömegeket? Mert ezzel halálosan sokat ártanak mindnyájunknak.

E percben még nem tudjuk a végleges eredményeket. De akárhogy is végződjék ez a választási kampány, azt mindenestre megtanulhatjuk, hogy a nyugalom idején fel kell világosítsuk a zsidó tömegeket, hogy mindég csak magával és sohasem egyes magánérdekek előmozdításával történjék, mert ennek, nem ezek a lelkiismeretlenek látják kárát,

hanem egyedül és kizárólag a félrezelelt tömegek. És épen ezért mementoul kell szol-

gáljon a zsidóság számára ez a választási küzdelem arra, hogy alapos szemlét tartson sorai fölött és tisztítsa meg táborát az árulóktól...

Ez a mostani választás tanulsága és epilógusa...

Románia zsidósága önfeláldozóan harcolt a Zsidó Párt parlamenti képviseletéért

Az ország különböző megyéiből befutott jelentések, kétségbeejtő harcát mutatják az öntudatos zsidóságnak, amely elkeseredett harcát vívta egyrészt a liberális kormány kíméletlen nem ismerő választási terrorjával, másrészt a zsidó egység megbontóival szemben, akik egyéni érdekektől vezetve a rossz indulatu bigottizmus jelszavával sikerrel támasztották alá a kormány erőszakoskodásait. A népkisebbségi alapon álló zsidóság kised csoportja mindent megtett, hogy a Zsidó Párt listája győzelemre jusson. És az ország különböző részéből befutott híradásaink szerint a Zsidó Párt minden valószínűség szerint

meg is kapja a szavazatok 2%-át, ami egyet jelent, hogy jelöltjeink dr. Fischer Tivadar, dr. Nobel Sándor, dr. Mayer Ebner, Max Landau és S. Singer kamarai mandátumot kapnak. A Zsidó Párt csak egyetlen esetben eshet ki a kamarai képviseletből, ha a kormányának ez és más érdeke úgy kívánná, hogy a szavazatokat oly mértékben duzzasztja, hogy a neki nem tetsző ellenzéseknek percentuális eredményét minimálisra csökkent és így a parlamentből őket kiszorítsa. — Lapzárlakor Bukarestből kapjuk azt a megdöbbentő jelentést, hogy a Zsidó Párt kibukott.

Örök téma...

Hiába volt liberális kortes az orth. Központi Iroda, a szatmári zsidók a Zsidó Pártra szavaztak

— A szatmári hitközségben nincs nyugalom. —

Szatmár. (Saját tudósítónktól). A várost hó borítja, csikorog az emberek léptei alatt a kemény rög és az uccák kihallak. Alig-alig lehet látni embereket, mindenki a melegbe huzódott és a jellegzetes kis zsidó csoportok, amelyek a kávéházak előtt, meg a zsidók lakta helyeken szoktak megbeszéléseket tartani, most szintén behuzódtak az imaházak mélyére. A hitközség körül is minden csendes látszólag, mert a valóságban minden úgy forr, mintha arra felé kánikula volna. Ott 40 fokos meleget mutat a hőmérő „árnyékban“, már mint a comisia interimare árnyékában, amelynek „jótékony“ melegéről a Központi Iroda olyan bőkezűen gondoskodott.

Az évek óta folyó harc nem pihent egy percre sem. Csak ami nem folyt le a nagyközönség érdeklődésének szemeláttára, azt most a kulisszák mögött bonyolították le. — Hiába volt minden jogi alátámasztása az utóbbi választásoknak, rabbifelügyelet és minden kifogásolásnak elejét véve, a nyugtalanságnak nem lehetett gátat vetni. Nem taglaljuk, hogy személyi ambíciók az okai ennek az új hercehurcának, vagy a nagykarolyi főrabbi további „lépésel“, az kétségtelen, hogy ez a sokat szenvedett hitközség még nem járta el a szenvedések útját, ott áll megtépzottan, elszegényedetten, kimerülten, és fölötte, mint „konc“ felett, ülnek tort a különböző frakciók, emberek, önzellenek és akarnokok.

Szegény hitközség! Nem csak sok szegény zsidó él ebben a „satu-mare“-ban, hanem maga a hitközség is megtépzott, csapzott és ha szimbolizálni lehetne, valamiképpen ez a hitközséget, akkor egy jobbról-balról ütött, réngatott, agyonsanyargatott embert ábrázolnánk, akin nincs már egy ép rész sem, de mégis püfölik tovább, ráncigálják, — va-

la ha jobb napokat látott — ruháját és szegény tántorogva kiált segítség után.

De hiába néz segítség után és hiába kiált jogrend után, minden hiába, mert „legfelsőbb“ patronusa, a Központi Iroda cibálja legjobban.

Amint az idegen jár-kei a város falai között, itt is hall valamit, amott is, valamit a templom udvarán, sok mindent a kávéházak asztalánál, üzletek mélyén, műhelyek grádicsain és egyet hámozhat ki minden kétséget kizáróan: ha békén hagyták volna, ha nem nyultak volna oly mélyen bele szuverén jogába, ha nem cibálta volna annyira a Központi Iroda, „magasabb érdekbi“, akkor nem volna semmi baj. De mert az Irodának kellett egy örökös vita, egy soha meg nem szűnő harc, amely ebben a szép hitközségben duljon, így hát keresztülvitte Bukaresiben, hogy comisia interimaret állítottak fölibe, megsértvén féltve őrzött, apáinktól örökölt autonómiáját.

Mert a lilkos rugóknak, ott az Iroda mélyén, kellett és kell ez a felfordulás. És hogy keresztülvigye, nem volt neki elég drága az sem, hogy ennek ára fejében lepaktáljon a liberális párttal.

Lepaktáltak azzal a párttal, amely most minden jót ígért és amely még ha valóban jó is, akkor sem állítható úgy be, ahogy azt Wézel főrabbi ur és társai beállítottak most, a választások idején az erdélyi zsidóság elé.

A szatmári hitközségben 60 napon belül új választás lesz. Az ellenfelek majd meg-egyeznek valahogy. Hiszen a tudósító, aki a szatmári hitközség vezetői között informálódott, úgy látja, hogy itt meg lehet teremteni a békét. Még akkor is, ha az előírás szerint Teitelbaum főrabbi ur elfoglalná ezt a sokat

Hol az igazság?

Motto: Ki micion təcė hoemesz, ume Hoemesz jécė haseker...

Jeruzsálemi tudósítónk jelentése: Azok a tudósítások, amelyeket eddig beküldöttem az itteni helyzetre vonatkozólag, főképen, ami a Duschinsky főrabbi elhelyezésére vonatkozott, valóságos revolúciót csinált az itteni vallásos körökben. De amint informálva vagyunk nemcsak itt, hanem az egész magyaryelven olvasó zsidóság területein.

Az Agudasz Jiszroel-ra rendkívül kellemetlen volt a Duschinsky-féle botrányos lakástügy szellőztetése és nemcsak Csehszlovákia főbb városából, hanem még Nagyváradról is kaptak ide leveleket, hogy mindent kövessenek el, a tények megcáfolására. El is mentek az ITA ügynökséghez, hogy ennek útján kerüljön be a cáfolat a zsidó világsajtóba, de az ITA olyan összeget kért, amit nem akartak megadni és így megmaradt a nagy dementi és ezért azt az olcsóbb utat választották, hogy az agudista érzelmi lapoknak hosszú tudósításokat küldöttek, amelyben cáfolni igyekeznek olyan igazságokat, amely 100% ban igazak. Megpróbálták egy ottani új kis lapocskában is tendenciózusan beállítani az ügyet, egy agudista ifusági vezér útján is, aki künn járt Erecben. Ennek a fiatal süvölvénynek a beállítása hemzeg a hamis beállításról és olyan tényeket ferdit el, amelynek ellenkezőjét teljes bizonyossággal leszögezhetjük. De nemcsak mi, hanem mindenki, aki az ügyek iránt érdeklődést tanúsít.

Talán kár is a nyomdáfestékért, azért mégis röviden meg kell cáfolni ezt a rosszulindulatu beállítást, mert tartozunk ezzel az igazságnak (a Hoemesznek) és tartozunk vele Duschinsky főrabbi ur kiváló személyiségének, aki érdemtelenül részesül abban a szegényes "támogatásban", amelyben az agudisták részesítik, idejövetele óta.

A "Népünk" cikksorozata, amelyet a Duschinsky főrabbi ügyében írt, chasszid körökben nem megbotrányozást, hanem igaz örömet kellett, mert objektíven fedte fel a valóságot és az ügy érdekében íródott. A jesiva megnyitásának adatait is hamisan közölte a cikkíró a pesti zsidó lapokkal, mert a "Zsidó Ujság" az a száma, amely a jesiva megnyitásáról adott hírt, már rég Jeruzsálemben volt, midőn a missziós nővér még vigan énekelte az egyházi dalokat a tértitendő gyermekekkel, a főrabbi lakása alatt. Nyilván azonban a cikkíró, amint a főrabbi lakását a jeruzsálemi óváros közepén látta, a missziós nővért minden bizonnyal rebecennek hitte... Ilyen apró kis tévedések ugye előfordulhatnak, különösen, ha olyan messzi vidékről írnak, mint Erec Jiszrael... De fölösleges ott minden érv, ahol a tények bizonyítanak. A jesiva megnyitását a jeruzsálemi lapok is közölték, valamint az "Aguda" eperjesi hivatalos lapja, a "Jüdische Nachrichten" és aki fáradságot vesz magának, hogy a cikkíró autentikusságáról meggyőződjön, az hasonlítsa csak össze a dátumokat. Epen így nem felel meg a valóságnak az sem, mintha 150 bocher tanulna a jesivában. Sajnos, még ha a nullát le is csapjuk ebből a számból, még akkor is túlzott számot mondunk. Igaz azonban az, hogy a november 12-én befutó hajóval 25 külföldi bocher érkezését várták, akik főként csehszlovákiából jöttek — és ha ezek megérkeznek és megmaradnak, akkor ird és mond 33 bocherje lesz összesen a Duschinsky főrabbi jesivájának.

Kétségtelen dolog, hogy Duschinsky főrabbit az Aguda választotta meg és levélpapírt és pecsétet is csináltatott számára ezzel a felírással: "Rav rasi le'Agudat Jiszrael leadat hachredim ulatev Haaskenazi". A főrabbi azonban kijelentette, hogy ő nem az Aguda főrabbi (lásd a "Jüdische Nachrichten" hivatalos Aguda lap nov. 9, 43/1933 számát) és az új levélpapírján már nem is szerepel ez a kifejezés. Az Aguda természetesen rossznéven veszi, hogy a főrabbi nem tartja magát az ő előírásaihoz. A "Rav rasi leagudat Jiszrael" kitéfel hiányzik címzéséből, mert ez ellen a Teitelbaum, de még a munkácsi főrabbi hívei is tiltakoztak.

Kinek a főrabbi hát tulajdonképpen Duschinsky főrabbi? Erre nem akar senki világos feleletet adni és ez az oka annak, hogy nincsen rendes temploma, sem megfelelő községe, csak személyes hívei és rajongói, amint a megb. Sonnenfeld főrabbinak is voltak. És ezért nem akarják elköltözteni a szemétkerakodó hely közvetlen közeléből sem, ahol juhnyájak legelésznek és időnként jüstoszlopok és tarthatatlan büz jelzik, hogy égetik a szemetet... Ahol éretlen suhancok szombaton futbaloznak a legéktelenebb lárma közepette... Mert ha a "Népünk" akciójára már el is költöztették a főrabbi házából a missziós nővért, azért az semmivel sem tette hozzáférhetőbbé a főrabbi lakását. És mit fognak szólni az Aguda képviselői akkor, ha fontoskodó cáfolataikra mi csak azzal fogunk válaszolni, hogy fényképfelvételt készítettünk a főrabbi lakásáról, épen akkor, amidőn a szemétkerakodókocsi és a juhcsorda népesítik be a főrabbi házatájékát?

Mert való igaz, hogy Duschinsky főrabbit csunyán becsapták. A lakással, a jesivával, amely deficittel küzd és a fizetéssel, amelyet nem folyósítanak számára. De ha épen az Aguda és cikkírói tanujelét akarják adni, hogy szívükön viselik a főrabbi érdekeit, felhívjuk figyelmüket arra, hogy utazának Husztra és nézzenek utána, hogy hova lettek a főrabbi ezüst evészközei? A drága és híres szombati talasze? Hova lett az a 100.000 csehkorona, amelyet a főrabbi otthagytott, hogy utánaküldjék, amely még a mai napig sem érkezett meg, és uem is fog soha megérkezni. Talán a határon veszett el, amint a megbízottak állítják? De hogyan, milyen körülmények között?

Mi ismerjük mindezen kérdésekre a választ. Duschinsky főrabbi ma becsapva, megabolva és a Teitelbaum, sőt a volt Sonnenfeld párt hívei részéről is állandó intrikák közepette él. Nincs semmije. Amije volt, abból kisemmizték és most még vallásos és erkölcsi fundamentumát is ki akarják lába alól huzni. A támadók sorába még a Hisztradruth lapjai is beállottak (jó pénzért), a Teitelbaum hívek sugallatára, akiknek csak egy céljuk van, hogy a károlyi főrabbit idehozzák. Már épül is a háza, amelyben lakni fog. (De nem a szemétkerakodó hely közepén.)

Ezen anomáliákat szüntessék tehát meg az Aguda jeruzsálemi és itteni vezetői, ha jószolgálatokat akarnak tenni Duschinsky főrabbinak és nem valótlán cáfolatokkal kísérleteznek, amely még jobban aláássza presztizsüket és elmérgesíti a helyzetet.

Teitelbaum Joel károlyi főrabbit választották meg Chuszt főrabbijává

Chuszt. Minden előzetes várakozás ellenére a vasárnap megtartott chusztai főrabbi-választás pozitív eredménnyel végződött. Általános meglepetést kelteit, hogy Teitelbaum Joel, nagykárolyi főrabbi 34 szavazati többséggel került ki a választásokból és így hivatalosan Chuszt főrabbi lett. A leadott 505 szavazatból 260 szavazat esett ugyanis a károlyi főrabbi, míg Grünwald ungvári főrabbi mindössze 226 szavazatot kapott, a fennmaradó 19 szavazatot a bizottság érvénytelenítette, mivel üresen lettek az urnába dobva. A pápai rabbi jelölését tudvalevőleg hivatalból érvénytelenítették és így ő már nem volt részese a választási küzdelemnek. Ezidőszent olyan hírek vannak forgalomban, hogy a kerületi komisszáriátus érvényteleníteni fogja ezt a választást azzal az indoklással, hogy Teitelbaum Joel, a megválasztott főrabbi nem csehszlovákiai állampolgár és ezért a választás újra való megtartását rendeli el. Mindazonáltal ezen híreknek nem lehet teljesen hitelt adni, mert kompetens tényezők ezt még nem erősítették meg. A károlyi főrabbi hivatalbalépésének pontos terminusát sem ismerik még az illetékes chusztai hitközségi körök. (I B T)

vitatott és körülharcolt főrabbiszékét. Már mindenki belenyugodna ebbe, csak hogy béke legyen. De amint hírlik, nem akar jönni, majd csak májusban, ha akkor akar. Mert Husztra is akar, Jeruzsálemben is, meg Szatmára is. Mindenhova és mindenhol és egyszerre. Ha angyal, talán ez is sikerülni fog neki. Egyszerre három helyen is. Bár a szatmáriak legjobban szeretnék, ha egy helyen maradna. Csak vége lenne már. És bizonyos, hogy egyszer ennek az örökös harcnak is vége lesz, de az Iroda büne továbbra is megmarad.

Az a hallatlan bűn, hogy eladta a szatmári hitközséget egy tál lencséért. És magát is odaadta, ezzel együtt. Csak azért, hogy a liberális párt plakátjain egyszerűen denuncialja és háltatmadja a zsidó pártot. Denuncialja a legközönségesebb módon. A leghallatlanabb módon. Például így:

"A Zsidó Párt igéi üres és értelmetlen szövegek. Nem a zsidó szellem forrásaiból való. Egyes emberek önös érdekeit szolgáló valótlanosságok azok, amelyek a közösséget sújtó szomorú valóságokat vonnak maguk után. A Zsidó Párt megszakítja és megcsufolja az ősi szent tradíciót. Új téveszméket zúdít rájuk, prófétáitok isteni igazsága helyett. Frázist vet azért, hogy a Ti ezreitek lüskét arassanak. Ne menjetek a Zsidó Párt lidércfénye után, hanem kövessétek a világosságot, amely királyotok nemes lelkéből felétek árad. Ezt várják el tőletek Izrael nagyjai, tudósai és jámborlelű férfiai, akik egyetértő kiáltvánnyal fordultak hozzátok, kérve benneteket, hogy a választáson, kizárólag csakis a kormányi támogatásotok szavazataitokkal."

Ezt merték adni ajándékkul a kormánynak, amiért "rendelkezésre állott" a szatmári ügyben a központi irodának.

A szatmári zsidóságnál a Központi Iroda áruháza azonban ép az ellenkező hatást váltotta ki, mint amire törekedett. A szatmári zsidóság ugyanis méltó választ adott a "denunciálás" Központi Irodának azzal, hogy a Zsidó Párt-ra adta le szavazatait.

Igy kapcsolódnak össze az események. A szatmári hó alatt nagy veszekedések parazsa izzik. Lehet, hogy végül mégis béke lesz, amely után úgy áhít az itteni zsidóság, mint pusztai vándor egy korty víz után. De az Iroda pusztító számuma nem enged nyugalmat. Csak vokokat szállít, bizonyos bér ellenében. Mert hiába: üzlet, az üzlet. Már pedig ki tagadná, hogy az Iroda egy üzlet. Még pedig kifünő jó üzlet! (w)

— Mit ígért Cuza a választási nyilvánosságában. Mialatt a kormány az antiszemita és a közrendre veszélyes Vasgárdát feloszlatta, Cuza pártja a "L. A. N. C." zavartalanul folytatta választási propagandáját, melynek egyik nyilvánosságát az alábbiakban reprodukálunk: — "Az olasz és német népet Mussolini és Hitler már felszabadította. Nekünk, románoknak, pedig elküldte Isten a nagy Cuzát, aki megfogja tisztítani az országot a zsidó söpredéktől és hazaárulóktól. Szavazatok tehát a LANC-ra amely felfüggeszti a külföldi adósságok fizetését, kiűzi a zsidókat az összes közhivatalokból és helyeikre keresztény gyermekeinket ülteti. Szétosztja a zsidók földjét és minden vagyonát a szűkölködő parasztok között. Felülvizsgálja az összes politikai vagyonát és elkobozza a lopott tulajdonaikat. Leszállítja a képviselők és szenátorok számát és a miniszteriumok számát hétre csökkenti. Feloszlatta az alminiszteriumokat és felakasztja a politikai bűnösöket és a tolvajokat..." — Eddig szól Cuza felhívása és akárki láthatja belőle, hogy ez valóban megváltja Romániát.

— Transzjordánia törvényhozó testülete a napokban foglalkozott azzal a javaslatl, mely a külföldieknek való földeladás betiltását követelte. A javaslatot az Istaklel radikális párt terjesztette elő, a parlament többsége azonban elvetette azt. A transzjordániai arab ifjúsági szervezet beadványt intézett Abdullah emírhez, melyek felhívják az uralkodó figyelmét arra, hogy Transzjordániában nagymennyiségű fegyvert adnak el a palesztinai zsidóknak s követelik ennek betiltását. Abdullah kategórikusan megcáfolta a zsidóknak való fegyvereladásról szóló híreket.

HETI GLOSSZÁK

Árulók a zsidó fronton.

Lapunk mult heti számában megvilágítottuk azt a szerencsétlen helyzetet, amelybe az orth. Központi Iroda által jut az erdélyi zsidóság. Mintha fékét veszítette volna ez a korhadó, rozoga állandó éterinjekcióktól fenntartott színkura. Mi voltunk az elsők, akik napvilágra hoztuk azt a merényletet, amelyet az Iroda követett el a zsidó egység ellen. A Központi Iroda politikáit kezdte, így megindította azt a lavirát, amelyet feltartóztatni nem lesz módjában a jövőben. Az erdélyi zsidó napisajtó is a legnagyobb megdöbbenéssel írt arról, hogy mit részeselt elkövetni ez az orthodox séhivatal, amely létével többet ártott a zsidóságnak, mint használt. Ezt nem csak állítjuk, hanem ha szükséges bizonyítani is fogjuk. De amíg csak a hitközségek belbékéjét igyekezett felborítani, addig még az a kreatura, a mi belső szegényünk volt. De most, hogy nyíltan állásfoglalt egy román politikai párt oldalán, ezzel megkezdte a vért az erdélyi, amelybe előbb utóbb bele kell eszen. Kérdezzék csak meg a budapesti központi irodától, hogy volt-e valaha is eset arra, hogy az Iroda „hivatalosan” körlevelet intézett volna egy-egy politikai párt érdekében. Már pedig az erdélyi Wézel-iroda ezt tette most. Egyszerűen körlevelet intézett a hitközségekhez és rabbikhoz, melyben arra szólítja fel őket, hogy a liberális pártot adják le szavazatukat. Tehát beleavatkozik a román pártok és a késhegyigmenő küzdelmébe. És nem gondol egy percig sem arra, hogy ha holnap egy másik kormány jönne uralomra, akkor a legkiméletelebbül járna el az iroda ellen. És valljuk be őszintén, hogy joggal! Igenis, legyünk objektívek, a legjogosabb volna, ha a legkiméletelebbül járna el ellene, mert beleavatkozott a pártok küzdelmébe és szállítani akarta a zsidó szavazatokat a kormánynak. Az Irodának ez az eljárása a legpolitikátlanabb és legszerencsétlenebb volt, minden eddigi ténykedése közül. Ki tudja, milyen fiktív ígéretek egy tál lencsésjéért adta oda nevét és alig-alig meglévő presztízsét a mai kormánynak. Mi nem azt perhorreszkáljuk, hogy a liberális pártot adta oda magát, hanem hogy egyáltalán beleavatkozott a pártok keserű küzdelmébe.

Ennek negy és keserves hőjje lesz egyszer. Ezzel tisztában kell lenni máris az Iroda vezetőinek. De akkor azután ne szaladjanak majd a zsidó képviselőkhez, meg ne üssék mellüket azzal, hogy vétkeztek, mert ez „besajjgás” volt, hanem „bemézid”. Készakarva, tudatosan ártotték bele magukat a politikába, a napi politikába és ez szerencsétlen és szomorú tünel. Megbocsáthatatlan bűn, amelyet soha nem lehet elfelejténi.

Wézel Albert főrabbi ur, úgy mint irodai elnök, az utóbbi időben teljesen elvesztette tájékozódási képességét. Amilyen jól indult kezdetben, úgy kanyarodott el szerencsétlen irányban az utóbbi időkben.

S mert olyan a mosdó, amilyen a törülköző, nem csodálkozunk, hogy a nagyváradi hitközség mai vezetősége is menten felajánlkozott a liberális pártnak, hogy hordozza uszályát. Elmentek tisztelegni a polgármesterhez, aki szép szavakkal megmondotta nekik, hogy nem esztétikus dolog amit csinálnak, mert a zsidóknak mindenkor a saját politikai pártjuk keretében kell beilleszkedniük és a liberális pártot megelőlegezik azzal, ha a zsidóság nem támogatja a zsidóságon kívül eső, idegen pártokat. Ugyanakkor és ennek dacára a liberális párt népgyűlésén felolvasták az Iroda levelét, meg a hitközség elnökségének üzenetét, amely szerint minden zsidó a liberálisokkal szavazzon.

És most jön a clouja a dolognak. Közben elnökségi ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a hitközség vezetősége megjelenik ugyan a liberális párt gyűlésén de a magyar pártot adja le szavazatát. Így fest ezeknek a jóembereknek a „politikája”. Tudják meg tehát a liberális párt vezetői, hogy ezek az emberek, a magyar pártot szavazták, nekik csak ígértek. Mert ez az ő formájuk. Ez az ő politikájuk.

Az erdélyi magyar-zsidók tragikumuma

Nem akarunk két fronton harcolni a választások előtt. Elég volt nekünk a zsidópártért való küzdelem és annak érdekében minden lehetőséget elkövetni — eminens zsidó kötelességünk volt. A másik front lett volna, a Magyar Párt elleni küzdelem „hálás” lett volna, de nem kértünk belőle. Nem azért, mert hiszen a mi gondolkodó, és mindent mérlegelő zsidóink, úgy is tudják, hogy a végleges szakítás ezzel az irányzattal, már csak néhány ember és bizonyos idő kérdése. Azt tudjuk és látjuk, hogy nemcsak a félúton megállók fordulnak el a magyarság politikai instrumentumától, hanem olyanok is, akik eddig az élen állottak. Tudunk mondani neveket, — de nem akarunk. Aminthogy nem akarunk nyilvánosságra hozni azt sem, hogy a biharmegyei magyar párt legexponáltabb zsidó vezérének és biharmegyei listavezetőjének fia Budapestből, ahol egyetemi hallgató, a következőket írta: „Amíg Te apám ott a magyarság érdekében küzdöl, addig itt engem szegényapdába akarnak kényszeríteni”.

Ez adja meg a kegyelemdőlést a magyar

kodásnak. A pesti gettopad. Hiába az egyetemi numerus klausus, hiába az elnyomatás minden vonalon, ez még mind nem elég. Még hozzájön a szegénypad is. És ezt már a mi erdélyi magyar zsidóink sem bírják gyomorral. A leglelkesebb, a leghivebb hívek is orrfintorral fordulnak el most már attól a politikai koncepciótól, amely azt követeli az utódállamok zsidóságától, hogy „életét és véréit” áldozza a „rég” házáért, ugyanakkor Budapesten olyan ellenséges atmoszférát teremtenek az egyetemeken, amely a legmegalázóbb a zsidó önértékre. Nem kell nekünk „magyarellenes” propaganda. Nem is élünk ezzel a fegyverrel. Mert ez túl hálás is lett volna nekünk. És hiába írja Pozsony, Ungvár, Kassa versét az Egyenlőség hasábjain Kiss Arnold, inkább a szegénypadról írja, hogy nyíljon még az a néhány behunyott és látni nem akaró szem is, amely eddig nem akart, vagy nem tudott tisztán látni. Mert, amit évtizede hirdetünk, az ma már vérebe megy át az itteni zsidóknak. Az: hogy nem lehet határon túl gyűlöletet hirdetni és kormány részről tolerálni, ugyanakkor itt áldozatkészséget követelni. Nem irtuk ezt meg a választások előtt, mert úgy éreztük, hogy megírja ez az egész kérdés magától is. Most, választások után rámutatunk erre, s azt mondjuk: nyílnak már a szemek, nyílnak...

Négy bűnügyi feljelentés története

A kolozsvári rabbinátus előtt rövid idővel ezelőtt egy férfi és nő jelent meg, hogy őket megeskesse. Az asszony, mint elvált mutakozott be és felmutatott egy, a marosvásárhelyi rabbinátus által kiállított szabályszerű válólevelet (gett-et). Miután az iratok rendben voltak, néhány napra rá megtartották az esküvőt. Nemsokára megjelent egy ur rabbinátusnál és bejelentette, hogy a nemrégiben lefolyt esküvő hamis okmányok alapján történt meg, mert ő törvényes férje az asszonynak és tőle soha válólevelet nem kapott. Az esetet kinyomozták és a következő érdekes eset derült ki. Igaz, hogy az asszony nem vált el a férjétől, ellenben fivérével megjelent a marosvásárhelyi rabbinátusnál és ott mint férjét mutatta be. Az ottani rabbinátus nem sokat tekelőriázott, hanem kiállította a szabályszerű gettet, annál is inkább, mivel nem ismerte az illetőket. És az asszony ezzel a hamis válólevellel esküdött meg a kolozsvári rabbinátus közbenjöttével. Az eredmény: négy bűnügyi feljelentés, az egyik a kolozsvári rabbinátus ellen, amelyik összeeskette a párt, a másik a marosvásárhelyi rabbinátus ellen, mert az ily könnyelműen kiadta a válólevelet, a harmadik az asszony ellen, akinek jelenleg két férje van és végül az asszony fivére ellen, aki hozzá-

A három fekete lovag

Uj háborúnak vészes hajnalán,
már váglet véres, habzó paripán;
a három fekete lovag:

Sötétség!
Gyűlölet!
Halál!

Ők a hármak
szülői minden könnynek
és gyásznek
már a kapuk előtt állnak.

És az ártatlan milliók
szétdobált, porladó csontjai
a tömegsírokból hiába intenek,
csak rohannak ők;
a káosz lovagjai
s vélik a vérszomjas feketesereg!

Az uccákon szomorú, lefört emberek,
a rokkant hős a sarkon kéreget,
tétlenül állnak az éhes milliók
s elhagyottan a kihült kohók!

A külvárosok apró odvaiban
az éhes gyermekraj haikán felzokog
s a kopott puli mögött a botos
már látja a céltalan holnapot.

És a káoszból hangok rivallnak
Budapest kiált: revízió!
Bukarest kiált: ontrevízió!
de megegyeznek mégis egyben
s Jassiban meg Debrecenben
ütik a zsidóit!

Frigyes Marcel.

A rossz asszony!

Irta: Káhn Dániel

Régi zsidó legenda

Az elhalt Jankele lelke felkerült a Magas-ságos Itélőszék elé, ahol az ügyész és a védő összecsapott miatta. Az ügyész a bünlajstromot felolvastván, súlyos büntetést követelt. A védő replikájában pedig azzal érvelt, hogy Jankele, a vádlott jámbor lelkű volt s az elkövetett bűneiért csupán a felesége vonható felelősségre, ki közismert házastárs természetű volt. Ő miatta nem mehetett soha a templomba imádkozni, a jótékonykodástól a felesége tiltotta el, az keserítette meg életét és ő kényszerítette rá minden bűnre. A sátn pedig azzal érvelt, hogy aki férfi az legyen férfi s ne engedje magát kormányozni feleségétől.

Védő kérelmére, az Itélőszék bizonyítási eljárást rendelt el, mégpedig úgy, hogy a sátnat leküldik a földre, összeházassítják egy gonosz asszonnyal s meglátják, hogy miként viselkedik majd az asszonnyal szemben.

A sátn így összekerült Slime Jentivel, ki a maga nemében tökéletesen képviselte a nőben csak előfordulható tökéletlenséget. Slime Jente folyton lármázott, kiabált, szitkozódott és átkozódott, Slime Jente a valóságos földi poklot jelentette. A sátn, a férj csak a házassága által tanulta meg megismerni a boldog-

ságot — melyben része volt a házassága előtt.

A házasságból fia született, de az együttélést nem bírta sokáig. Végre az asszony távollétében a sátn menekülésre határozta el magát. A fiu észrevette apja szándékát, elkezdett sírni.

— Jó, jó — mondta a fiu — megértlek téged Apám, de mi lesz velem, miből fogok élni?

— Ne sírj fiam — vigasztalta az apja — gondom lesz reád, nem maradsz kenyér nélkül és pedig figyelj ide. Elköltözzöl innét ismeretlen helyre és felcspasz orvosnak, a metodusod pedig a következő lesz. Ha engem látsz a beteg ágya fölött, akkor ő a halálfia s menihetetlen, amit a hozzátartozókkal közölni fogsz. Azonban, ha engem látnál ott ólalkodni, akkor felirhatsz cukros vizet is s felelősséget vállalhatsz a beteg felgyógyulásáért.

S ezzel a sátn megszökött.

A fiu a tanácsot megfogadván, felcspaszt orvosnak s tudományának messzi országokba is elment a híre, mert diagnózisa illetve medicinája csalahatatlan volt. Minden úgy történt, ahogyan azt a beteg hozzátartozóinak előre megmondotta. Jólásai egyellenegyszer sem mondtak csódot, ezért elnevezték csodaorvosnak.

Egyszer egy távolkeleti ország királya

segílette testvérét, hogy ennyire súlyosan megsértse a törvényeket.

Nem tudjuk, igaz-e a hír és hogy valóban így történt-e, de mindenestre szomorú, ha ilyen esetek megtörténhetnek.

Egy különös „agüno“-eset

A zsidó vallástörvény szerint egy asszony, akinek férje elünn, csak akkor mehet újból férjhez, ha az utóbbi elhalálzásáról legalább egy szemtanu tesz vallomást, vagy ha az agnoszkálás megtörtént. Amíg ez bekövetkezik, az asszony „agüno“, le van kötve olyanhoz, akinek életbenléte bizonytalan. Ha közbe férjhez menne s első férje felbukkanna, a legsúlyosabb konzekvenciákkal egybekötött bünt követte el a vallástörvény szerint. Az agüno sorsa megrendítő, de a családi élet szentségének elve felülemelkedik az egyéni szenvedésen. Hogy ez a szempont mennyire megokolt s az élet eseményeitől alátámasztott, mutatja a következő eset, melyről a lengyel lapok írnak:

Vilnában két éve letelepedett egy idősebb magánember, kis üzletet nyitott, szorgalmasan dolgozott és bizonyos jólétre tett szert. A kiskereskedők egyik mulatságán találkozott egy Reich Zseni nevű leánnyal, akiről csak azt tudta, hogy vidékről származik és egy rendes családnál szolgál, gazdának teljes megelégedésére. Ez arra indította őt, hogy megkérje a szorgalmas leány kezét. A leány nem szívesen ment bele az ajánlatba, mivel a férfi az ötven felé járt, tehát a leány apja lehetett. De hát mit tehet a szegény leány? Beleegyezett. És ki is tüzték az egybekelést. Az ünnepélyes alkalomra a vidékről feljött a leány anyja. Amidőn a chüpe előtt bemutatta vőlegényét, az anya egy kiáltással elájult, majd amikor felocsolták, jajgatva mondta:

— Hisz ez az én férjem. Saját apáéhoz akartál nőül menni?

A vőlegény megdöbben s izgatott tárgyalások után kiderült a következő: A vőlegény, vagy huszonöt évvel ezelőtt megnősült, csak zsidó törvény szerint. Született kis lánya, aki a felesége családi nevében szerepelt. Emberrünk egy kis orosz városban élt, bevonult egy szibériai hadtesthez, de már nem szerelhetett le, mert kiütött a háború. A háború borzalmai közepette a kis város elpusztult, anya és leánya Lengyelországba menekültek. A férfi hiába adott életjelt magáról, a levelek nem érték el családját, így megbarátkozott a gondolattal, hogy mindketten meghaltak. Ő meg, mint szegény ember, nem igen ért rá menyasszonya azonosságát kulatni. Így történt, hogy 23 év után a menyasszonya helyett feleségét és gyermekét találta meg.

A szerény lakoma elő volt készítve. Mit tehettek mást? A lakodalmi étkezés a viszontlátás öröme rendezett vacsorává alakult.

súlyosan megbetegedett, állapota napról napra rosszabbodott, úgy, hogy orvosai kénytelenek voltak lemondani életéről. Közben a királyi udvar hírül vette a csodaorvos létezését s ünnepélyesen meghívták a beteg királyhoz. A csodaorvos a meghívást elfogadta s utrakelt a messzi utra.

Megérkezésekor azonban nagy csalódás érte, apját u. i. ott találta a beteg ágya fölött, ami nagyon kellemetlenül érintette. Ezért — gondolta magában — valóban kár volt a nagy utat megtennie. A sátán fia próbálta az ágyat forgatni jobbról-balra, hátha így sikerül az apját eltávolítania. De kísérlete meddő maradt. A sátán semmi áron sem akart a beteg mellől tágitani.

Nagy elkeseredésében egy mentő ölet jutott eszébe. Hangosan elkiáltotta magát: Apám, vigyázz itt az anyám! Az ölet sikerült. A sátán hanyat-homlok elmenekült s a beteg életben maradt.

A sátánt természetesen az Égi Hatalom felelősségre vonta a szökésért, reklamálta a királyi lelkét, de ő azzal mentette magát, hogy a feleségével való találkozására félelmében nem tudta köteleességét teljesíteni.

— No lám — szolt Jankele védője — ime ezt mondta Salamon bölcs, „Isü rá már mimovesz“ a rossz asszony keserűbb a halálnál, a halál anyyala is meghátrál a rossz asszony elől s így Jankele felmentést nyert.

„Minden ország törvénye a polgárok teljes egyenjogúságának elvén épül fel“.

Deutsch Hermann a suboticei Orth. Központi Iroda elnöke, nyilatkozik a „Népünk“-nek a jugoszláviai zsidóság helyzetéről.

Az egész világon végigvonuló antiszemita hullám, bennünket romániai zsidóságot is egyre erősebben fojtogat. Az utódállamok közül, Jugoszláviából kaptuk ezideig a zsidóságra nézve a legkedvezőbb híreket, de úgy látszott, hogy ez a fertőző ragály talán átragad az ezideig igazán szabadon gondolkodó népre is. Ezért suboticei tudósítónk által a jugoszláviai zsidóság egyik legilletékesebb fórumához, a jugoszláviai orth. központi irodához fordultunk, ahol az Iroda elnöke: Deutsch Hermann ügyvezető elnök ur, a következőkben volt szíves bennünket a jugoszláviai viszonyokról informálni:

Deutsch Hermann, a suboticei Orth. Központi Iroda elnöke,

Mikor folytak le az orth. központi iroda választásai és kik lettek megválasztva?

Ez év tavaszán folyt le a választás Subotican, ahol a központi iroda székhelye van; meglettek választva elnöknek: Poliak Sándor Zentáról, ügyvezetőelnöknek Deutsch Herman Subotica, alelnök Menzer Bernát St. Kaniza, pénztárnok Fried Mavro Ilok, főtitkár Josef Grün rabbi Molról.

Igaz-e, hogy főtisztelendő Deutsch Mózes suboticei főrabbi ur (mint azt a Jüdische Presse hozta) azért mondott le, mert a hitközségekben civakodások voltak?

Ez a hír nem fedi a valóságot, mert a hitközségekben semmi civakodás nem volt, ha csak a rossz viszonyokat nem hívják civakodásnak. Akkor ez minden hitközségben van, mert a dalasz veszékszik.

Ellenben — sajnos — egy olyan kiváló nagytudású munkaerőt, mint a főrabbi ur, azért nem lehetett a mostani választásoknál megválasztani, mert az alapszabályok értelmében csakis állampolgárok lehetnek az elnökségben. Így remélhető, hogy a legközelebbi választásoknál már meg lesz a főrabbi ur állampolgársága és akkor részt tud venni a központi iroda vezetésében.

Mi a véleménye elnök urnak a mostani antiszemitizmusról?

Tagadhatatlan, hogy az utóbbi időben minden országba becsempésztek az antiszemitizmus eszméit és jelszavait, melyekkel egyesek gyűlölettel akarnak szítani a zsidóság iránt, legtöbbször nemzetiszűni csomagolásban.

A zsidóság érzéseit és gondolatvilágát a Tórához való ragaszkodás irányítja. A mi szent tóránk pedig arra tanít, hogy a zsidó bármely országban él, legyen hű fia hazájának és hű alattvalója királyának, vagy az ország vezető fejének.

Az antiszemitizmus jelszavai mint mondtam, csempészárúként, külföldről importálják az egyes országokba azok, akik a saját anyagi érdekeik szolgálatában, vagy a bennük rejlő gyűlölet kielégítésére még arra is kaphatók, hogy kockára tegyék az ország nyugalmát.

Az antiszemitizmus igazságtalansága ellen talán felesleges is tekintélyeket felsorakoztatni, mégis hivatkozom a nagy angol államférfira, akinek nagy része volt abban, hogy Anglia világhatalmi pozícióra jutott, Disraelira, aki az angol parlamentben egy alkalommal a következőket mondotta: „A párt a leggyásosabb tévedésbe esik, ha üldözi a zsidókat, mert a zsidó lényegében konzervatív nép, de az üldözések a forradalmi és felforgató pártok felé hajlítják, amelyeket aztán félelmetes szellemi erejükkel alátámaszthatnak“. D. Israeli ez alkalommal kijelentette, hogy ő mint keresztény ember védelmezi a zsidókat, majd így folytatta beszédét:

„Az Önök gyermekeiknek a zsidók történetét tanítják. Ünnepeken Önök a zsidó hősök tetteit olvassák fel a nép előtt. Vasárnaponként, ha a Mindenható zsolnárokkal dicserik vagy vigasztalást keresnek fájdalomukban, érzéseik kifejezését zsidó költők énekeiben keresik. Az Önök vallásos hitének őszintesége megköveteli, hogy a természetes igazságnak ez a nagy cselekedete megvalósuljon és megtörténjék. Nem foglalhatok helyet itt a kamarában, ha tekintetben valotti nézeteimet félreírlik. Bármily következményekkel jár is rám nézve, nem szavazhatok másképpen és nem vállalhatom a felelősséget másként, mint ahogy vallásos meggyőződéselem parancsolja. Nem zárhatjuk ki a jogokból azokat, akik ahoz a vallásfelekezethez tartoznak, amelynek kebelében a kereszténység megváltója született“.

De az érvek és tekintélyek egész légióját lehetne felsorakoztatni, lehetne hivatkozni arra, hogy azok az országok, amelyekben a zsidóság üldözéseknek volt kitéve, nemcsak a megbecsülésből, hanem hatalmi pozíciójukból is veszítettek. Csupán arra a nagy és mindannyiunk által tisztelt államférfira hivatkozom, aki megállapította, hogy azok az országok, amelyekben a zsidóság egyenjogúságot élvezett, haladtak, boldogultak és felvirágoztak, míg azoknak az országoknak a népe, ahol a zsidókat üldözték, hanyatlott és tönkrement.

Bár jól tudom, hogy az antiszemitizmus alapja a jogtalan és indokolatlan irigykedés és bár szent meggyőződéselem, hogy minden ország törvénye a polgárok teljes egyenjogúságának elvén épült fel, mégis, hogy a vádak és rágalmak elcsittuljanak, kívánatos volna, ha Európa összes államai törvénybe foglalnák, hogy a zsidók birtokában lévő üzletek, üzemek, ügyvédi irodák s. b. szombaton és zsidó ünnepeken zárva tartandók és büntetés sújtja azt a zsidót, aki szombaton vagy zsidó ünnepeken üzemet nyitva tartja.

Ha ilyen törvény volna, megszűnnék az a kifogás, hogy a zsidók csinálják mindenütt az üzleteket, mert hiszen az év egyötödében megszűnnék a zsidó üzletek forgalma és ez a forgalom, átmenne a nemzsidó üzletek és üzemek számára.

Jól tudom, hogy az ilyen megoldás ellen saját hittestvéreimnek is komoly kifogásuk volna, azonban, ha ezen az úton el lehetne hallgaltatni a rágalmakat, én ebben olyan eredményt látnék, amely a kereszténységet is megnyugtató és ezáltal is közelebb jönne megváltásunk.

E menorák
Z gyertyatartók,
U serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegy-
szerek,

bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„Tacamul“

ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neulcea (Kornis-u.) 6.

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Tebeth 4, december 22.

Szombat: Tebeth 5, december 23.

Heti szidra: ויגש

Heti háftóra: ויהי דבר ה'

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.30

gyertyagyújtás 4.35

Istentisztelet kezdete 4.45

Szombat befejezése 5.45

Felhívjuk előfizetőinket, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjában felkeresni, hogy hátralelőseket számunkra haladéktalanul beküldeni szíveskedjenek. Külföldi előfizetőink nemzetközi postautalványon küldhetik be hátralelőseiket. — Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunk továbbra is teljesíthesse hivatását és hogy akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre lapunkat. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

— Lapunk legközelebbi száma a közbeszűnyomdászület miatt január 5-én jelenik meg.

A konferencia előestéjén

Fontosnak tartom a felgyülemlett problémák legfontosabbjait felvetni. Lapunkban már többször hírt adtunk arról, hogy a Mizráchi és Brith Hanoar Hamizrachi folyó hó 24, 25 és 26-án tartja ötödik „jubiláris” konferenciáját Nagyváradon. Abban a városban, ahonnan a vallásos cionista mozgalom hosszú éveket ezelőtt elindult, hogy most, mint a legnagyobb cionista organizáció térjen vissza hódító diadalutjáról. S hogy éppen Nagyvárad lett kijelölve a tárgyalások színhelyéül, ahol a Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyintézőbizottsága, a Palesztina-hivatal és a Wizo konferenciának, bizonyítja azt, hogy tárgyilagosan akarjuk helyzetünket megvizsgálni és módot nyújtani azoknak, kik működésünket rossz szemmel nézik, hogy meggyőződjenek szervezetünk nagyvonalúságáról, valamint igazságtalan rágalmak alaptalanságáról.

Az 1933-as konferenciális esztendő eseményei, a XVIII. prágai cionista kongresszus kimenetele és a kívülről jövő folytonos és állandó támadások következtében megsokszorozódtak a csoportok munkakészségei. És felémelő volt látni már a júliusi szilágycsehi nagyintézőbizottsági gyűlésünkön azt az imponáló fegyverzettséget, melyet ifjúsági vezetőink tanusítottak a meglámadottság idején. Szervezetünk ötödik konferenciáján a nagy Mizráchi prominens vezetőit is üdvözölhetjük asztalunknál, akikkel keresni fogják az együttműködés közös frontjának megteremtését. Sőt ez a konferencia minden túlzás nélkül kihatással lesz az egész erdélyi és romániai cionizmusra, amennyiben komoly formában vetődött fel az egységes romániai Mizráchi-Unió megteremtésének gondolata. De kihatással kell legyen a régi magyar imperiumhoz tartozott és lecsatolt területek nemzeti alapon álló vallásos zsidóságra is.

Figyelemre méltó ez a tendencia, mely erősen lábra kapott az összes országokban, különösen, amióta nyilvánvalóvá vált, hogy a baloldali pártok elhatalmasodása folytán — a Mizráchi nem működhet együtt a többi cionista frakciókkal, akik vallási és nemzeti szentségeinket lábba liporják. Ezek a problémák foglalkoztatják ma az egész világon oly szép virágzásnak idülő mozgalmunkat, mely lelkileg mindinkább a radikálisabb vallásosság és nemzetiség felé tendál. És így természetesen megérkezettnek látszik az ideje annak, hogy az egész világ vallásos zsidósága összefogjon Erec-Jiszráelnek a Tóra és hagyományok szellemében való restaurálásért.

Az erdélyi mizráchista konferenciák között kétségenkívül az ötödik lesz a legélelkebb. Nagy szervezeti, politikai és ideológiai viták

szintere lesz ez a konferencia, melynek tevékenységén az egész erdélyi zsidóság vezetőinek tekintete fog nyugodni. Az erdélyi cionista vezetők meg vannak győződve arról, hogy mily jó és hasznos munkatársai a mizráchisták az erdélyi cionista társadalomnak. Legfeljebb nem akarják elismerni...

Tagadhatatlan, hogy az összes problémák közül a legviharosabb lesz az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségből való kiválás, vagy együttműködés kérdése. Tűrhetetlen az a bánásmód, melyet a Zsidó Nemzeti Szövetség vezetősége alkalmaz Erdély legnagobb cionista szervezetével, a Mizrachival szemben. Csordultig megtelt a keserű pohár, melynek tartalmát nem vagyunk hajlandók fenéig üríteni. A lettek idejében mi is önállóan akarjuk irányítani szervezetünk jövő sorsát, melyet nem bízunk továbbra is a baráti subába öltözött ellenségünkre...

A chálucnevelés rohamos fejlődése, hách sárázatott chálucaink számának megsokszorozódása, megköveteli tőlünk, hogy gondoskodjunk a Tora-hü ifjúságnak Erec-Jiszráelben való letelepítéséről, melynek lehetőségét ugyan az angol kormány perfid intézkedése átmenetileg megnehezítette, de ennek, a mi fegyvermezett ellenállásunkon meg kell buknie és meg kell változnia.

A konferencia előestéjén, sorsdöntő órákban hívunk benneteket, a nagyváradai ötödik konferenciára mizráchista vének és ifjak s arra kérünk benneteket, hogy vonuljatok fel fegyvermezett és higgadtan készüljétek a komoly munka asztalához, hogy kivihassuk magunknak azt a pozíciót az erdélyi cionizmusban, mely létszámunkhoz és aktivitásunkhoz mértén bennünket megillet. B'ráchim hábaim...

Kohn Jichák.

Zsidó emigránsok Belgiumban.

Brüsszel. Noha az utóbbi időben olyan hírek terjedtek el, hogy Belgium területén ezidőszereint több, mint 20.000 Németországból menekült zsidó emigráns él, a kormány által kiküldött hivatalos bizottság megállapította, hogy soha sem volt 2800-nál nagyobb a menekültek száma, Belgiumban, azonban jelenleg ez már 2000 alá csökkent. A kormány kommunikéje megjegyzi, hogy Belgium tradicionális politikájához híven a német zsidó emigránsokat tárt karokkal fogadta magában. A menekültek azonban Belgiumot, az ország nyomászó gazdasági viszonyaira való tekintettel csak átmeneti állomásnak tekinthetik. A belgiumi zsidó segélyzőbizottság, amely az emigránsok nagy részét támogatja, a menekülteket továbbutazásukban is támogatja, amelyek legnagyobb részét a délamerikai államokban, legfőképpen pedig Argentiniában utaznak. Letelepédési engedélyt csak a legkülönlegesebb esetben kaphat emigráns Belgiumban.

— Fehérkönyv a németországi zsidóüldözésekről. Antwerpen. A zsidó jogvédelmi komité mintegy a Barna Könyv kiegészítésül most jelentette meg a Fehér könyvet, amelynek címe „A harmadik Birodalom és a zsidóság”. A könyv rendkívül gazdag dokumentum anyagot tartalmaz a németországi zsidók jogfosztása tekintetében, valamint a lelki és fizikai bánálatokról Hitler uralomra jutása óta.

— Zsidók az új francia kormányban. Israel miniszteren kívül az új francia kormány magasrangú tisztviselői között számos zsidóval találkozunk. Gaston Cohen osztályfőnök lett a kereskedelmi minisztériumban. Marcel Ábrahám osztályfőnök a kultuszminisztériumban. Daniel Hagenau miniszteri osztálytanácsos a légügyi minisztériumban.

— Amerikai hang. Al Smith, volt amerikai elnökjelölt „New Outlook” című lapjában felhívást intéz az amerikai néphez, hogy nyújtsanak menedéket a német menekülteknek. Tegyen eleget az Egyesült Államok megszentelt és tradicionális politikájának, hogy szorongatottak menedékvára és fogadjon be nagy sereg emigráns, zsidókat és másvallásúakat és ossza őket fel célszerűen az országban. Ezek a menekültek egyrészt igen tehetséges, nagyműveltségű emberek, akiknek csak fajuk és meggyőződésük miatt kell kivándorolniuk és akik új hazájuknak igen nagy hasznot jelentenének.

DIANA

pályázatra

sok ezer munka érkezett. Gondos bírálatuk hetekig foglalkoztatja a zsűrit, mely döntését csak január folyamán közölheti.

A zsidó orvosok nem bojkottálják a német speciálistákat

Hol fejthetik ki szabadon praxisukat a külföldi orvosok

Bécs. A bécsi zsidó orvosok szövetségének hivatalos lapja közli az alábbiakat: Az utóbbi napokban a bécsi sajtóban olyan hírek jelentek meg, mintha a zsidó orvosszövetség határozatot hozott volna a német orvos speciálisták bojkottálására. Ez a hír teljesen tendenciózus és nem felel meg a valóságnak. Sőt éppen ellenkezőleg kértünk intéztünk az orvosi kamarához, hogy az üldözött német orvosok közül hívjon meg hozzánk néhányat, hogy menedéket adjunk számukra és biztosíthassuk praxisuk kifejtését.

A bécsi zsidó orvosok hivatalos lapja közli továbbá azon külföldi államok neveit, ahol az orvosoknak elhelyezkedési lehetőségeik vannak. Elsősorban Romániát említi, ahol a külföldi diplomával rendelkező orvosok a kötelező „Libera practica” vizsgálat letévése után működési engedélyt nyerhetnek, a román nyelv tudását azonban föltétlenül megkivánják. A praxis kifejtésének a gazdasági kihatásait itt kedvezőek. Ezzel szemben Bulgáriában és Törökországban teljesen kedvezőtlenek az orvosi praxis kifejtésének lehetőségei, Egyiptomban szintén vizsgát kell tenniük a külföldi orvosoknak egy állandó bizottság előtt a következő nyelvek valamelyikén: arab, francia, angol vagy olasz. Aki itt le akar telepedni, számolnia kell azzal, hogy az első két évben önmagát kell eltartania. Perzsiában külföldi orvosok egyelőre nem kapnak engedélyt praxisuk kifejtésére. Brith Indiában az orvosi gyakorlat kifejtése teljesen szabad, azonban külföldiek nem kaphatnak hivatalos állást, sőt nem áll jogukban hivatalos okmányokat sem kiállítani. A díjazott praxis lehetőségei igen alacsonyak. — Mexikóban azonban teljesen kedvezőek a kihatások. Az orvosi gyakorlat kifejtése teljesen szabad, azonban a külföldi orvosok alá vannak vetve az egészségügyi hivatal állandó ellenőrzésének. Legújabbban megkövetelik, hogy a mexikói egyetlen spanyol nyelven vizsgát is lelegyenek.

Érdekes számok

Berlinben „még mindig” 160.000 zsidó él. Ezt hivatalos zsidó szervezetek állapították meg. A legutóbbi számlálás szerint 172.000 volt, sokan elvándoroltak a Hitler éra miatt, viszont sokan bevándoroltak a veszélyes kisvárosokból. Március óta kikerestelkedés nincsen. De viszont 1200 vizzatérés volt az utóbbi 8 hónapban. A hitközségi adófizetők száma 50.000. A hitközség jótékonyági ügyosztályán körülbelül 1000 munkatárs dolgozik, akik nem kapnak érte anyagi ellenszolgáltatást. Körülbelül 750.000 márkát osztottak ki az utóbbi időben (30.000.000 lei). A zsidó iskolákban 2938 gyerek jár 69 osztályban 134 tantervvel. Az utóbbi időben 62 újabb munkatérőt állítottak be az iskolákba. Az iskolahálózat kiépítése, a nagy érdeklődés miatt, folyamatban van. A hitközség kórházában napi 180 beteget ápolnak. A kóser húst Dániából, Hollandiából, Magyarországból és Csehszlovákiából importálják. Tekintettel arra, hogy a rituális vágás tiltva van, a zsidóság husellátása igen körülményes és költséges. Van sok „fél kóser” mészárszék, ahol olyan húst árúsítanak, amelyet előbb elkábított és azután leölt állatok husából mérik ki. Viszont az Adas Jiszroel által fenntartott mészárszékben, amiért ott csak teljesen megbízható rituális húst árúsítanak, drágább a húsa. A hitközség kölcsön kaszája 200.000 márkát (10 millió lei) adott ki 2000 igénylőnek.

Nem szürke számok ezek, hanem rendkívül érdekesek. Egy nagy hitközségnek létfenntartását dokumentálják. Keserves küzdelmek húzódnak e számok mögött, számok... melyek nagyon tanulságosak...

Közelharc a telavivi zsidóság és a rendőrség között

Tiltakozás a turista vadászat ellen.
Diezengoff polgármester nyilatkozata

Az elmúlt hét szombatján az esteli órákban Tel-Aviv-ban olyan tiltakozó demonstráció folyt le a palesztinai kormány új bevándorlási politikája, valamint a megkezdődött „turista vadászat” ellen, melyhez hasonlóra Tel-Aviv fennállása óta nem emlékeznek. A revizionisták nagy tiltakozó gyűlést rendeztek, amelyen rendkívül hatalmas tömegek jelentek meg. Az uccák meg voltak tömve emberekkel, akiket a szenvedélyes elkeseredés hozott össze, hogy kifejezésre juttassák felháborodásukat a palesztinai kormány zsidó-ellenes politikájával szemben. A rendőrség minden felhívása, amely oszlásra szólította fel a tiltakozó tömegeket eredménytelen maradt. Az összetűzés elkerülhetetlen volt. A rendőrség összeütközött a tömegekkel és a közelharc teljes három óra hosszáig tartott. Majd Jaffából 5 katonai páncélautó érkezett és a katonák feltűzött szuronnal oszlatták széjjel szívós küzdelmek után az elkeseredett tömegeket.

A zavargások során Goffer rendőrfelügyelő súlyosan megsebesült, ezenkívül 6 angol és zsidó rendőr szenvedett kisebb-nagyobb sérüléseket, míg a tüntetők közül 7-en sebesültek meg. Jelenleg Tel-Avivban már nyugalom uralkodik, azonban a lakosság között a történetek miatt nagy az izgalom. A zavargások következtében több letartóztatás történt.

Diezengoff telavivi polgármester nyilatkozott a sajtónak és kifejtette, hogy a zsidó lakosság és az angol rendőrség közötti összeütközésre az a nagyfokú izgalom adott okot, melyet egy civilizált társadalomban egészen szokatlan és méltatlan „turista-vadászat” váltott ki a zsidó lakosság köréből. A polgármester többek között a következőket mondta.

— Nem akarom igazolni a illegális bevándorlást. A bűnösök el fogják nyerni méltó büntetésüket. A rendőrségnek azonban be kell látnia, hogy a denunciansok munkája demoralizálja egy békés városnak az életét. Pánikhangulatra azonban semmi esetre sem adnak okot a szombati nemkívánatos és helytelen összeütközések. A tömegek haragja engedni fog és az ország tovább fogja élni békés és boldog életét.

Vasárnap délután rendkívül viharos ülése volt a telavivi városi tanácsnak, mely kizárólag a szombati események ügyével foglalkozott. A baloldali képviselői rendkívül éles támadásokat intéztek a jobboldal ellen, mely nem tudta eléggé kordában tartani radikális elemét, kik a rendőrséggel való véres összeütközést provokálták.

Diezengoff polgármester beszédében elítélte az összeütközésben bűnös egyének munkáját és kijelentette, hogy enyhülés várható a turista üldözések és az ezzel kapcsolatos demoralizáló kémszolgálat rendszere tekintetében. Ezt több mértékadó személyiség helyezte kilátásba Jeruzsálemben. Diezengoff ezután magából kikelve jelentette ki, hogy az ország legnagyobb szégyene, hogy bizonyos rendőrközegek gyermekeket is felhasználnak spicli szolgálatra bér ellenében.

Magánértesüléseink szerint a revizionista tüntetésnek a Hisztadruth volt az oka és a revizionistákat a telavivi vallásos zsidóság is

fámogatta a tüntetésben. A tüntetést megelőző szombaton a vallásos zsidóságot azzal provokálta, hogy a hisztadruth Goffer rendőrszti kalap nélkül és ceruzával kezében berontott a telavivi nagylemplomba, ahonnan véresre verve szállították a kórházba. Az arabok mindenesetre örvendenek az esetnek és azt mondják, hogy a zsidók is tüntetnek a kormány ellen.

Objektív tudományok a Harmadik Birodalomban

Földrajz

Passerge, hamburgi egyetemi tanár a „Geographischen Wochenschrift” hasábjain egy cikket közöl a „Földrajz és a nemzeti mozgalom” címen, amelyben többek között a következőket írja: „Manapság dühöngő szelek járnak keresztül hazánkat. Az ideges és gyenge emberek elpusztulnak, de az egészséges, izmos német ifjuság fellélegzik. Ki kell szánítani a marxista mocsarokat és ki kell takarítani a zsidó Augias-istállókat, amely megfertőzi a német levegőt. Tisztulást, felfrissülést hoznak ezek a viharos szelek. Az a nép, amely egy évszázadon belül három olyan genit termelt ki magából, mint Goethe, Bismarck és Hitler, nem pusztulhat el, há teljesíti kötelességét.”

Fizika

A birodalom fizikai technikai intézetének elnöke, dr. Johannes Stark professzor, aki egyébként már Nobel-díjjal is ki volt tüntelve, egyik előadása során a tudomány nemzeti feladatairól beszélt és többek között a következőket mondta: „A germán szellem az objektív igazság után törekszik. Majdnem az összes nagy kutatók németek voltak. Ezzel szemben a zsidó szellem nem a tudományos kutatásra van beállítva, hanem önmagára. Mialatt a német kutatók el vannak foglalva tudományos kísérleteikkel, addig a zsidók propagandát csinálnak elméleteiknek. El kell ismernem, hogy zsidók is szolgáltak hasznos eredményekkel a tudomány számára mindaddig, míg német módszerek alapján dolgoztak, de az utóbbi három évtizedben a zsidó szellem a fizikára és matematikára is rányomta dogmatikus bélyegét. Legnagyobb exponense ennek az irányzatnak: Einstein.”

Pszichológia

A halberstadti nemzetiszocialista munkáspárt egyik gyűlésén a vezetésnek a következőket mondta: „Nemzetiszocialista csak az lehet, aki teljesen megérti ennek a mondatnak értelmét; mi életre és halálra össze vagyunk érdekeinkben egymással kötve. A germán nép igaz fia viszont csak az lehet, akinek arcába szökik a vér, ha egy zsidó arra merészkedik, hogy megszólítsa őt az uccán.”

Teológia

Wilhelm Kübe cikkében az egyházzal így foglalkozik: „Semmi közünk a zsidó Dávid királyhoz, Mózes prófétához és a gaz zsidó nép történelméhez. Mi csak a saját utainkon járhatunk.”

Az intrikák elfajulása komoly veszedelemmel fenyegeti az ungvári hitközséget

Az ungvári zsidóság évtizedes nyugalomát alaposan felborította az utolsó rabbiaválasztás. A Grünwald-párti veresége és Kohn József főrabbi beiktatása már régen elmult dolgok, de a rabbi-harcban szembekerült felek sehogy sem bírnak felszabadulni a küzdelem hangulatából. Bárhogy szepítik a dolgokat pro és kontra, tény az, hogy a legutolsó hitközségi választásoknál újból a két rabbipárt állott egymással szemben. Meg kell állapítjuk, hogy az a háromnegyed év, amióta dr. László Gyula áll a hitközség élén, az egyre nehezebbé válló helyzet ellenére sokat eredményezett, mert rendezte a hitközség függő adóságait, a jelentékeny előkészületeket tett az egész hitközségi élet átszervezésére is. Az ungvári zsidó hitközség részére 600 000 koronás kölcsönt szavazott meg a Zemská Banka, melyből 200 000 koronát folyósított is. Ezzel az összeggel végleg rendezni lehet a hitközség gazdálkodását. Azt a gazdálkodást, amit a mostani vezetőség örökölt.

Az ellenzék ezt nem bírta ki. Megtörtént az a hihetetlen eset, hogy sürgönyben tiltakoztak a Zemská Bankánál a pénz kifizetése ellen és bár ez a vad akció nem járt sikerrel, egy pár nappal mégis késleltették a pénz kifizetését. Most az ügyből rendőrségi akta lett és azt kutatják, ki volt a sürgöny feladója.

A hitközség vezetősége és Klausz között kiobbant egyenlenség is újabb fázisba érkezett. A hitközség elnöke, dr. László Gyula mindenképpen dokumentálni kívánja, hogy őt eljárásában a hivatalos kötelesség

vezette és ezért beleegyezett abba, hogy a differencia a munkási főrabbi illetékesé alá bocsáttassék. Az ungvári hitközség csupán azt követelte ki, hogy a Klausz ne képviselhesse Feldmann Lázár, mert illetékes lenni viselkedett dr. Lászlóval szemben.

Feldmann Lázár érthetően tiltakozott az ellen, hogy a Klausz más képviselje az egyházi bíróság előtt, azonban a munkási főrabbi kimondta, hogy az ungvári hitközség kívánsága jogos és felszólította a Klausz, hogy Feldmann Lázár helyett más bizzon meg képviselje és így a per egyelőre holtponton jutott. A közeli napok eldöntik, vajon Feldmannék egyáltalában elismerik-e bárkinek az illetékességét is, vagy sem.

A hitközségi harc harmadik etapja csendben, alkotmányos eszközökkel, egészen más területen folyik. A zsidó Szentegyletben ugyanis éppen ezek az elemek vannak most többségben, akik a hitközség legutóbbi választásánál kisebbségben maradtak.

A Szentegylet mostani elnöksége példás rendet teremtett az adminisztrációban, de nem elégszik meg ezzel, hanem nemrég kiadott félelvi jelentésében összehasonlítást tesz a régi és mai vezetés között. Ez azért fontos, mert a régi vezetőség az ellenpártihoz tartozott és minden ügyet úgy állít be a jelentés, mintha a régi rendtől örökölt rendelenségek eltekerítésében merülne ki a mai vezetőség tevékenysége.

Persze ez nagyon is tulzás, mert hiszen az előző rezsim hozta renbe a kórházat közel 40 000 koronás költséggel, ami éppen olyan fontos a Szentegylet szempontjából, mint a most megszervezett adminisztráció.

— Sádchenek, kiknek vallásos ügyvéd, földbirtokos 40 év körüli megbízói vannak, továbbítás végett irjanak a lap kiadóhivatalába.

— A Diana pályázatra sok ezer munka érkezett. Ez is bizonyítja a Diana sósorszesz nagy népszerűségét. A zsűrinek nagy és sokáig tartó munkát ad a legjobb pályázatok kiválasztása. Ezért csak januárban közlik a nyertesek nevét.

— Horogkereszt Karlsbadban. Az elmúlt hét egy éjjelen Karlsbad centrumában többszáz házat és kirakatüveget horogkeresztekkel rajzoltak tele és antiszemita röpcédulákat ragasztottak fel. Az államrendőrség leterítőtárolt két fiút, akik festékes és enyvesfazékkal jártak. A fiúk kikeresték az eddig leghidegebb éjszakát (30 fok minusz), hogy zavartalanul dolgozhassanak. A fiatal banda vezető Karl Fousek, egy karlsbadi építőmunkás 20 éves fia. Eddig 8 letartóztatást eszközöltek, köztőlük Ernst Melichar 21 éves diák és József Puihra. Majdnem mindegyiknél megtalálták az időközben feloszlott NSDAP karlsbadi ifjucsoportjának igazolványát. A fiúk kijelentették, hogy felismerték a „zsidó veszedelmet” és úgy érezték, hogy kötelességük a harcot ez ellen fölvenni. A röpcédulákat Fousek egy ski kirándulás alkalmával a határon túl egy kis szársországi nyomdában készítette. A fiúk egyelőre a karlsbadi kerületi bíróságon a további intézkedésig fogva maradnak.

— Grünbaum lemondását követelik a palesztinai klal-cionisták. Jeruzsálem. Az általános cionisták palesztinai központi bizottsága egyik legutóbbi ülése alkalmával, amelyen a turista bevándorlások védelméről folytattak beható tanácskozásokat, többek között a következő határozatot hozták: 1. A központi bizottság I. Grünbaum executive tagnak az „illegális turisták”-ról tett nyilatkozatát rendkívül veszélyesnek tartja a bevándorlók jogai szempontjából és az ellen a legerélyesebben állást foglal. 2. A központi bizottság kötelességévé teszi a Jewish Agency bevándorlási bizottságában helyet foglaló képviselőjének, hogy tiltakozzon I. Grünbaum kifejezéséi ellen és követelje Grünbaum távozását a bevándorlási bizottság éléről. 3. A központi bizottság kötelességévé teszi az Aktionskomitében helyet foglaló képviselőinek, hogy gondoskodjanak arról, hogy I. Grünbaum valóban eltávozzon a bevándorlási bizottság éléről. A klal cionista vezetőség határozata cionista körökben általános feltűnést keltett.

— Az eltávolított Mózes-szobor. A dortmundi (Németország) törvénysszéken a halban a belépőt eddig egy óriási szobor fogadta, amely a törvényadó Mózeszt ábrázolja. A szobor Michel Angelo híres munkája után készült. A politikai változás miatt ugylátszik a törvényadó Mózes nem felelt meg az új érának és sokan kifogásolták, hogy még mindig Mózes jeleni a német törvényhozás és igazságszolgáltatás szellemét. A múlt héten pedig egy ranggal Mózeset leépítették. A szobor „ismeretlen tettesek merénylete folytán” nyomtalanul eltűnt.

ZIONLLOYD

București Bul. Elizabeta 15. Tel. 316-41

Igazgató: M. Iampolsky, a Zsidó Nemzeti Alap volt romániai igazgatója. Rendszeres hájójárat kéthetenként Palesztinába és közelre a legkedvezőbb feltételek mellett

Legközelebbi indulások:

1934 január 1, 15 és 29
1934 február 12, 26

Egyesületi hírek

A nagyváradi ortih. hitk. árvaháza és tanoncotthona fényes külsőségek és szépszámu közönség jelenlétében tartotta meg chanuka-ünnepélyét és egyben búcsúünnepélyt is rendeztek a tanoncotthonban tiltakolt iparosként távozó hét árvának. Freund Hermann elnök megnyitójában megemlíti, hogy eddig 39 árva, mint kiképzett mesterember hagyta el az intézetet. Fuchs Benjamin főrabbi lendületes beszéde után az árvagyermekek chanukai műsoros programja következett, majd özv. Kohn Gyuláné intez leikes szavakkal az árvákhoz Riff főkéntor t. ljes karával előadott ének-számái után, Freund elnök zárószavai következtek. Az ünnepély alkalmából az alanti adományok folytak be, amelyeket ezután is köszönettel nyugtáz a vezetőség: Reichard Dezső 300 lei, Rippner Farkas 200 lei, dr. Markovits Pálné, Weimann Báláné, N. N., Spitz Antalné, özv. Kun Gyuláné, Kohn Dávid (Teleki-u.) Motzen Samu és Guitmann Emánuelné 100-100 lei, dr. Markovits József, Heller József, Hirschmann Ede, Spitz Sándor, Fuchs Béla, Radó Menyhért, Klein Dávid, F. S. 50-50 lei, Reich Jenő 40 lei, N. N. 30 lei. Természeti adományokat küldtek Schwab Lázárné, özv. Berger Sándorné, özv. Wiener Jenőné, Stein Bernálh és özv. Grünstein Sámuelné.

A Hánoár Hácioni szervezete folyó hó 24-én Nagyváradon tartja évi világkonferenciáját, amelyen a romániai szervezeteken kívül résztvesznek Magyarország, Csehszlovákia, Jugoszlávia és Lengyelország szervezeteinek képviselői is. A konferencia két napig fog tartani és ülésai nyilvánosak lesznek.

A pankotai izr. hitközség az elmúlt héten chanuka-ünnepélyt rendezett a nagytemplomban. A műsört Mátyás P. kántor imája vezette be, majd a chanuka-gyertyagyújtás következett, melyet a gyermekek "Mosuz-cur" éneke kísért. Az ünnepi beszédet Sonnenschein Éliás főrabbi tartotta, majd Sonnenschein Klárika, Haas Andor, Hirshmann Ödön és Fleischer Ervin szavazatakat adtak elő. A jól sikerült ünnepély a Hatikva hangjai mellett ért véget.

A petrozsényi Talmud Tóra egyesület vasárnap tartotta meg chanuka ünnepélyét. Goldstein Márkusz üdvözölte a megjelenteket, majd Müller Antal főrabbi tartotta meg röviden felépített ünnepi beszédét. Egy gyermeknövendék a szegény tanulóknak nevében megható szavakkal köszönte meg a megjelenteknek az egyesület támogatását. Müller Jenő rabbi ismerteti az egyesület célját. Az ünnepélyt bankett követte, amely az éjjeli órákban ért véget.

A dési Ceire Mizrahi keretében rendkívül nívós és intenzív kulturális munkát folytat. Naponként héber és talmud tanfolyamok tartatnak és a Tóra Vavoda eszme terjesztése érdekében a szervezet elhatározta, hogy két havonként tudományos, vagy propaganda anyagot ad ki. Eddig már két füzetet jelentetett meg "a Tóra és a cionizmus" és "a Tóra és a hebraizáció" címen. Majerovits Jehuda, illetve Altmann Bernálh szerkesztésében. Magas színvonalon állnak az Oneg Sabbat rendezvények is. Legutóbb Majerovits Eduard a zsidó elhikáról tartott rendkívül nívós és felkészült előadást. Ordenlich Viktor a zsidó asszimiláció hanyatlásáról beszélt, ugyancsak az Oneg Sabbat keretében.

Az orsovai Wizo-csoport a zsidó ifjúsággal karöltve, vasárnap tartotta meg a hitközség tanács-teremben chanuka-ünnepélyét. Löwenkopf Kálmán rabbi bevezető imája után, Vas Pali és Löwenkopf Tivi a gyertyagyújtási szeritást végzik el, Reicher Márkuszé, a Wizo elnököje a zsidóság mai szomorú történelméről beszél, majd Vas Andor főorvos a chanuka szimbolikus jelentőségét ismerteti. Sok tapsot és sikert arattak magánzómaikkal és szavazataikkal: Teicher Gyuri, Prerau Lili, Reicher József, Radó Klári, Weil Erna, Rosenberg Ricsi, Held Margit, Braun Sári, Held Erédi, Löwenkopf Tivadár, Reicher Kálmán, Weil Rózsai, Reicher Miri és Vas Pali. Vas Andor főorvosné "Ének 1933-ból" című költemény szavazatával rendkívül nagy sikert aratott.

A marosújvári Mizrahi folyó hó 17-én rendezte meg nagyszikertű műsoros chanuka ünnepélyét. A műsor a Hatikvával vette kezdetét, utána rendkívül változatos program következett, amelyen kifünő alakítású nyújtó tánc: Salomon Magda táncszámaival, Bányász Juci kupléival, míg Benjámin Rózsai, Léb Jenő, Salomon Magda, Hirschhorn Olga, Friedmann Jolán, Deutsch Ziszu, Hirsch Vilmos, Friedmann Ernő és Jankovits Hermann egy drámai 1 felvonásosban arattak sok sikert. Sikerrel szerepeltek még: Hunwald Évi, Léb Adrien, Nemes Buba, Schwartz Magdus, Kohn Jenő, Salomon Magda, Löwy Lajos, Friedmann Ida, Mihály Sári, Károly Kornél, Schwartz Sándor. A szünet alatt Klein Eljáhu tartott nívós előadást palesztinai impressziókról. A konferansz szerepét dr. Bányász István töltötte be kiválóan. A műsor utáni szépségversenyen Glück Erzsébet, Klein Sosáná és Mihály Sári nyerték az első díjakat. A háziasszonyok nehéz és gondos munkáját dr. Nemes Árhurné, Gál Báláné, Goldstein Józsefné, Hirsch Izidoré, dr. Hunwald Ernőné, Léb Ábrahámé, Nemes Márionné, Benjámin Dezsőné, Sternberg Lajosné és Schwartz Hermanné látták el. Az estélyi jóvedelmét a Mizrahi által felállítandó hácsará-telep javára fordítják.

A belui hitközség folyó hó 17-én tartotta meg tisztújító közgyűlését, amely egyhangúlag Surányi E. vin gyógyszerészt választotta meg a hitközség elnökének, aki már folyó év júliusa óta ideiglenes minőségben vezeti a hitközség ügyeit és kifünő munkáját sikerült a hitközség pénzügyi szanalását végrehajtani. Alelnök-

nek: Izsák Gyula, gondnoknak: Werner Izidor, pénztárnoknak: Kaufmann Náhán, titkárnak: Trutzer Sándor lett megválasztva. A képviselőtestület kiegészítést nyert dr. Ábrahám Izsák orvos, Breier Miksa, Kohn Jenő és Márton Béla tagokkal.

Mizrahi és Brith Hanoar Ham-mizrahi ötödik jubiláris konferenciájának tárgysorozata

Megnyitöülés, Vasárnap dec. 24-én este 8 órakor.

1. Konferenciái megnyitö: Keszenbaum Miksa, a helyi csoport elnöke.
  2. Üdvözlések.
  3. Politikai referatüm: Wasserstrom Sándor, a "Népünk" főszerkesztöje.
  4. A Mizrahi ideológia: Ráth Efraim, a B. H. H. diszelnöke.
  5. Ünnepi beszédek: Rav Samuel Weisz, londoni rabbi, a Merkáz Olami kiküldöttje és dr. Mark, csernovitzi főrabbi.
  6. Jubiláris ünnepi beszéd: Koffler Mose.
  7. Konferenciái tisztikar megválasztása, leigazoló bizottság jelentése.
- Hétfö, Kedd: Plenáris gyűlés.

Palesztinai hírek

Haifában az elmúlt hónapok során tömegesen érkeztek arab beduinok Transjordániából, ahol munkát vállaltak. Számukat hozzávetölegesen 2000-re becsülik. 500 at közülök a vámrösznéél és a kikötöben foglalkoztatnak. Haifában egy uccai verekedés során 200 arabot vettek őrizetbe, akik közül egyetlen egy sem tudta igazolni magát. Megállapítást nyert, hogy 100 közülök Transjordániából és 100 Szýriából érkezett ez országba.

Jeruzsálemben és az egész országban azonban a zsidók elleni razzizák szünet nélkül folynak tovább. — Egy 3 év óta Jeruzsálemben élö zsidó munkást anyjával és két testvérével együtt kiatasítottak, mert nem volt engedélyük az ott tartózkodásra. — Egy telavivi razzia során 10 egyiptomi zsidót letartóztattak. — A jaffai köruton 3 személyt vettek őrizetbe. — Ugyancsak Tel Avivban 3 turistát tartóztattak le. — Safedben egy 7 tagú családot helyeztek őrizetbe. — Neve Schelomban, a jaffai kerületben tíz turistát tartóztattak le egy éjeli razzia alkalmával. — Jaffában a Margalit zsidó szállodában több zsidó vendéget letartóztattak, akiket csak kaució ellenében helyeztek szabadlábra.

A Jeruzsálemi arab "Felesin" közli, hogy egy zsidó társaság 1000 dunamnyi területet vásárolt meg Beer Seba közelében egy arab nagybirtokostól. Ezenkívül egy amerikai zsidó tókes csoport 1200 dunamol vásárolt meg Jaffa mellett. A földterületet egy ismeri jaffai arab család adta el. Az új területeket szölvöl és narancssal fogják beültetni.

A spicliktöl való félelem az egész országban páni hangulatot teremtett. A rendörség ugyanis díjat tűzött ki azok számára, akik illegális bevándorlók nyomára vezeték öket. Mechisch Darbaschvilli jeruzsálemi zsidó, aki a rendörségnek spicli szölgátokat teljesített, a Hadasa kórház közelében a tömeg véresre verte.

Jeruzsálem el van árasztva röpcédulákkal, amelyen a két "juristavadásznak" fénykepe, a nem zsidó Robinson rendörsinspector és a zsidó Edioni van rákísézve. A röplap fölhiója a zsidó lakosságot, hogy kerüljék a zsidóság ezen ellenségét.

A Falaszti jelentése szerint a francia csendörség a szýriai határon 12 zsidót tartóztatott le, akik illegálisan akartak Palesztinába szöknü. A letartóztatottak Beiruthba szállították, ahol a bíróság elé állították öket.

A napokban tárgyalta a jeruzsálemi bíróság az októberi arab zavargások miatt a vádlottak padjára ültetett arab vezetök bünpörét. A legfelsöb mozlim tanács föltitkárát, valamint Jamal el Husseini-t, a fömúlti unokaöccsét és Edmond Rochot, a keresztény mohamedán vezetőjét, a bíróság egy-egy havi fogházra ítélte. Scheich Abdul Kadar Muzafart, az arab executive tagját 100 font kaució ellenében próbaidöre, szabadlábra helyezték.

Egy ipari zónának a haifai öbölben való létesítésére a KKL föirodájában egy speciális bizottság dolgozik. Az ipari zóna a KKL földjein fog felépülni. A KKL föirodájához mintegy háromszáz kérvény érkezett be a földosztást illetöleg. A KKL eddig negyven kérvényt intézett el kedvezöen és meg is jelölte azokat a telkeket, melyeken már a közeli napokban megkezdik a gyárápitéseket.

A munkásnegyedek építésével foglalkozó jeruzsálemi társaság szerzödest kötött a Palestine Land Development Co. társasággal, melyek értelmében az utöbbi egy nagyobb földterületet bocsájt a munkástelepítés rendelkezésére. Az új területen 160 házat építenek fel Talpioth és a bethlehemi országút közöli. Az új munkástelepítési terület belesik a jeruzsálemi vizellátási zónába.

A jeruzsálemi községi választások 1934 januárban, vagy februárban fognak lefolyni. A város 12 kerületre lesz beosztva, amelyből 4 zsidó és 8 arab választókerület lesz. A Haerec értesülése szerint Jeruzsálem városi tanácsának 6 zsidó, 5 muzulmán és 2 keresztény tagja lesz, ezenkívül a vegyes muzulmán-keresztény választási körzetek 1 és a külföldi lakosok 1 vagy 2 képviselőlet fognak kapni a tanácsban.

— **Házasság.** Weisz Böske Oradea és Grünspan Ernö Carei t. hó 26 án Nagyváradon házasságot kötnek.

— **Halálozás.** Az aranyosmedgyesi hitközség főrabbiája, Günszberg Lipót, Rabbi Schmelke szöllösi nagy rabbi z. c. l. unokája az elmúlt héten pár napos betegség után elhunyt. A főrabbi utödjául a hitközség egyhangúlag az elhunyt legidösebb fiát, Reb Schmiel Smelke-t választotta meg. Az elhunyt főrabbit a hitközség osztatlan részvéte kísérték ki utolsó útjára, Temetésén számos gyászbeszéd hangzott el. תנצ"ה

— **Feloszlatta a kultuszminiszterium a csernovitzi hitközség vezetöségét.** Csernovitz. A kultuszminiszterium rendeletere a helyi hatóságok feloszlató végzést kézbesítették ki a csernovitzi hitközség legális vezetöségének és interimár bizottság vette át a hitközség vezetését. Kétségtelen, hogy a csernovitzi hitközség vezetöségének feloszlatása szervesen összefügg a választásokkal, mert ellenkezö esetben a miniszter várható voltna még 10 napig, hogy elkerülje azt a látszatot, mintha valóban választási taktika lenne a feloszlató rendelkezés. A hitközség interimár bizottságának vezetése élére ugyanis a közismert liberális dr. Markus Menczer ültették, mely által a zsidó hitközség apparátusa a választások tartalma alatt a liberális kormánypárt agitációjának szölgálatában áll. A csernovitzi hitközség autonómiajának ilyen flagrális módon való megsértése a zsidó lakosságra igen kellemetlen benyomást tett és semmiesetre sem volt alkalmas arra, hogy szimpátiát keltsen a liberális lista érdekében. Annál feltünöb a kormány intökedése, mert a hitközség legális vezetöségének február végén lejárt volna a mandátuma és ki kellett volna írja az új választásokat, melynek során törvényes úton dölt volna el, hogy kik vegyék át a továbbiakban a hitközség irányítását.

NYILTÉR*)

צור ווארדייט!

אויף דיא ווערדהאלטען קונדמאכונגען דעם געוועזענען היעזיגען שויב מנשה שמאקדאמער ווירד זייטענס דער געפערטטיגען קולטוסגעמיינדע למען האמת פאלגענדע טהאמאכען פעסגעשמעללט: א) דער פאסמען דעם גענאנטען אינדיווידואלום דער זייט לאנגע יאהרען זייטענס אונזערען האבן פערעהרטען אבערראכטיגער שליט"א נור אויס רחמנות אונד נור מיט ביישמעללונג איינער בעזאנן-דערן השגחה גערולדעט וואו איזט לויט פסק בד"צ בערייטט זייט 4 מאנאטע בעזעצט דאדער פאן השגת גבול, אויף דעם אינצווישען דורך שמערבעד פאלל וואקאנט געווארדענען פאסמען איינעם "שויב וואזן" אבסולוט קיינע רעדע זיין קאנן. ב) בנו של רבינו הגאון שליט"א פונגרט היער נוכח אלס שויב נור וואדערענד דער גראסען שחיתה צווישען דען ימים נוראים - אונד עבען אינפאלגע דעד אונקוואליפערבארען (אונד פאן רעכטסוועגען צום שמראפערעכט געהארענדען) אינסצענערדיען דעם אבגענאנטען געוועזענען שויב וועלכער מעד-רעדע צור אויסהילפע בערופענען שוחמים וועקמע-הארצויערטע; האט ער אויף אונזערעם צודרינגליכען אנווכען על אפו ועל חמתו של רבינו הגאון שליט"א אין גראסמער פערלעגענהייט אויסגעהאלפען אונד אויף דיעם האט רבינו הגאון שליט"א שאדן לאנגנס איינגעשמעללט.

א) אין ווייטערע פאלעמען איזט אונזער אונד זערע ווירדע מיט איהם זוך איינצולאסען, ווירד האלטען זוך צום פסק בד"צ, דיא אלס "למען נלך בדרך טובים" שיפוליערטע פענזיאן נאכצוקאממען.

פארשטאנד דער אויט' ארטה' קולטוסגעמיינדע P. H. שאמלויא Sámuel Präses

*) E rovatban közölteként sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

RÖVID HIREK

LONDON. Dr Chaim Weizmann december végén Amerikába megy, a menekült német zsidók leteleptetési akciójának lebonyolítása érdekében. Remélik, hogy össze fog hozni néhány millió dollárt. Innen Palesztinába megy Weizmann, az Akcióbizottságának márciusban megtartandó ülésére. — Rövid idővel ezelőtt az angol kormány engedélyt adott 200 menekült német zsidó orvosnak, hogy Angliában telepedjenek. Azonban az angol orvosok erősen tiltakoznak ez ellen, mivel a zsidó orvosok — szerintük — konkurrenciát idéznek elő közöttük.

BUCURESTI. A Zsidó Párt elhatározta, hogy azokról a zsidókról, kik a Párt listái ellen dolgoztak a választások alatt, egy „Fekete könyvet” készít és azt a választások után szennel nyilvánosságra hozza. A könyv jidis és román nyelven fog megjelenni és közölni fogja az árulók fényképeit is.

KÖNIGSBERG. Heidenberg városka polgármestere 1934 január 1-ji hatállyal kiutasította a még ott tartózkodó 125 zsidót.

BERLIN. A német kormány törvénybe hozta, hogy súlyos büntetés jár annak, aki a valóságtól eltérően jelent be nemzetiségét és politikai hitét. — A jövőben a turkokon is tilos zsidó szokások felépni. A zsidók semmilyen nyilvános sportjátékon, vagy ünnepeken nem léphetnek fel. — A „Fridericus” nemzetiszocialista sajtó közli, hogy egy zsidó, aki a német zászlót gonéjjal bemocskolta (?) letartóztatott. — Wilhelm Moderson, miniszteri tanácsos törvénytervezetet készít elő, melynek értelmében a zsidóknak tilos lesz a birodalom területén házat és ingatlant vásárolni. — Frick birodalmi belügyminiszter kijelentette, hogy a jövőben a nemárja származású külföldiek csak rendkívüli esetekben kaphatnak beutazási engedélyt, akkor is egész rövid időtartamokra. — Mivel az ázsiai közvélemény és sajtó is felháborodással vette tudomásul a német fajtörvényeket, hivatalos körök kijelentették, hogy az kizárólag és egyedül csak a zsidóság ellen irányul. — Az árjaparagrafus bevezetése miatt a zsidó háztulajdonosok és autótulajdonosok külön szervezeteiket létesítettek érdekeik védelmére.

VARSÓ. A lengyelországi K. K. L. központi irodája levelet kapott a platzki hitközségtől, melyben közlik, hogy a hitközség elhatározta Nahum Szokolovnak, a Cionista Világszövetség elnökének, a K. K. L. aranykönyvébe való bevezetését, mivel ő ennek a városkának a szülőfője. — Hivatalos számítások szerint Lengyelországban ezidőig 12.000 német menekült tartózkodik. — Varsóban egy zsidó és lengyel professzorokból álló bizottság létesült, hogy megkeressék az anyagi lehetőségeit a menekült német professzorok támogatásának. — A varsói bíróság egy becsülésterítési per kapcsán 100 Zloty pénzbüntetésre ítélte a vádlottat, mert az „hitleristának” nevezte a feljelentőt.

RIGA. Az angol követség előtt lefolyt revizionista tüntetésekkel kapcsolatban a rigai rendőrség több revizionistát letartóztatott, közülük az „Abendpost” főszerkesztőjét és összes munkatársait. — Lettországból a német árak hirtelen rendkívül előrehaladt. A német áruimport 65 százalékot csökkent le.

BRÜNN. A „Tagesbote” brünni napilap, amelynek olvasó és előfizető tábora főként zsidókból rekrutálódik, a közelmúlt napokban a következőket írta egyik cikkében, a „Gyermek és játéka” cím alatt: Mindenki előtt általános közkeveltségnek örvend a fiatal gyermek. Ahoz azonban, hogy köztetszésnek örvendjen, vagy matrózruhát kell viselnie, hosszú nadrággal, vagy SA. barna uniformist.

HAAG. A haagi nemzetközi bíróság elvetette Einstein professzor kártérítési perét a német kormány ellen azzal az indoklással, hogy Einstein hontalan, nincs állampolgársága és egyenlő kormány sem tud fellépni képviselőjében.

LEMBERG. A lembergi hitközség elnöke, Ignátz Jäger sejmiképviselő 56 éves korában a közelmúlt napokban elhunyt. Jäger a lengyel parlamentben a kormányt támogatta.

DACHAU. A dachau internálótáborból Göring miniszter 500 internáltat részesít karácsonyi amnesztiába. A szabadlábrahelyezendő foglyok közül nincs egyetlen zsidó sem.

TEL-AWIW. A városi tanács az egyre növekvő házbérekre való tekintettel egy bérlővédelmi törvényt bocsájt ki.

NORDERNEY. A fürdőigazgatóság tudomására hozta az érdekelteknek, hogy a fürdő a jövőben zsidómentes lesz. Ha tehát jövőre zsidó még fel akarna keresni a fürdőt, számolnia kell a kiutasítással.

HAMBURG. A hamburgi egyetemen a rektorátus bevezette, hogy a zsidó egyetemi hallgatóknak sárga igazolványt ad. A külföldi diákok száma a hamburgi egyetemen egyébként 15 ről ebben a szemeszterben 2-re csökkent.

JERUZSÁLEM. Mose Shertok, a Jewish Agency palesztinai exekutívája politikai osztályának vezetője újabb tárgyalásokat folytatott a főkormányzóval. A tárgyalásokról sem a kormány, sem az exekutív nem adott ki kommunikét. A lapok szerint Shertok a turisták elleni eljárás enyhítését kérte.

Belföldi hírek

A liberális kormánypárt választási manifesztációjában a kormány a kisebbségekkel való harmonikus együttműködést hirdeti és a teljes nemzeti szabadságot, amellyel szemben csak azt kéri, hogy a kisebbségek is viselkedjenek loyálisan az országgal szemben és teljesítsék állampolgári kötelességeiket. — Az „Adevărul” választási cikkében közli az ugynevezett „rend pártjait”, amelyek a teljes konszolidáció mellett vannak, szemben a szélsőséges pártok felforgató törekvéseivel. Ezek: A liberális kormánypárt, dr. Lupu, Iunián, Argeloianu, Avarescu marsall, Grigore Filipescu és a nemzeti-parasztpárt. — A román pártok listáin a következő zsidók voltak jelölve: A liberálist párt szenátori listáján Illov megyében (Bukarest) Birmann Zsigmond, a bukaresti zsidó hitközség elnöke, a csernovitzi képviselői listán Frederic Michelsohn, volt képviselő. A liberális párt listáján szerepelnek még Szmuck Mihál sighetii kereskedő, volt hitk. elnök, A. Bercovici temesvári újságíró és Carl Seimberg kisenevi ügyvéd. Avarescu Marsall parlamenti listáján Goldfaro Zsigmond, a radikális-parasztpárt (Iunián) listáján H. Cohen, a bukaresti spanyol-zsidó hitközség elnöke. — Iasiban, az egyik zsidó templomba az elmúlt napokban betörték és elvitték a perselyben talált pénzt, gyertyatartókat és kegy-szereket. A vizsgálat megindult. — Curie beszabiai metropolita szótartot intézett az összes papokhoz és a hivatásokhoz, melyben a Romániában dúló antiszemitizmus elleni harcra hívja fel őket. — Ismeretes, hogy Goga felhívást intézett a feloszlatott Vasgárda tagjaihoz, hogy a szavazataikat reá adják le. A Vasgárda kapitánya, Zelea Codreanu azonban fejszóllította tagjait, hogy Erdélyben Maniura, a Regátiban pedig Bratianu Györgyre, viszont olyan helyeken, ahol Averescu marsall személyesen jelöltette magát, reá kell szavazniuk. — A Cuzisták listáján minden megyében papok, tanárok és tanítók szerepelnek, mint képviselőjelöltek. — Selenia falucska papja az elmúlt napokban a falu határában misét tartott, majd megeskette a falu lakosait, hogy Cuzára fognak szavazni. — Bregnești regáli faluban a Vasgárdisták betörték Mendelovici kocsimájába, véresre verték a kocsmárosot és elvitték minden elmozdítható dolgot. A Mendelovici segítségére siető két csendőrt is súlyosan bántalmazták. — A december 10-én Kolozsváron történt zavargások miatt az egyetem dékánja az orvosi fakultást a szünidő végéig bezáratta. — Ugyancsak december 10-én a kolozsvári Pasteur intézetben is összeverték a zsidó hallgatókat és csak a rendőri beavatkozás tudta a rendet helyreállítani.

— Árja gyűlés — az antiszemitizmus ellen Bécsben. Bécs. — Több ízben adunk már hírt e lap hasábjain Irene Harand-ról, a bécsi keresztény-árja nőről, aki az antiszemitizmus elleni küzdelem egyik legkiválóbb előharcosa. Az elmúlt héten Irene Harand vezetésével, néhány hős és gerinces keresztény férfi támogatásával nagygyűlést hívtak egybe Irene Harand hívei, amelyen többnyire keresztények jelentek meg. Harand asszony beszédében élesen kikelt az antiszemitizmus és a fajgyűlölet ellen és kijelentette, hogy ez nemcsak a zsidósággal elkövetett igazságtalanság, hanem a keresztény világ szégyene is. Annak dacára, hogy a Hitler-mozgalom Bécsben még mindig erős, a gyűlést és az emelkedet demonstrációt senki sem zavarta meg. Irene Harand egy hetilapot is dítt „Gerechtigkeitt” címen a fajgyűlölet ellen, amely eddig már 12 számot ért el. A lapfejen egy keresztülhúzott horogkereszt van, alatta a következő felirattal: Legyen vége az izgatásnak.

Galántán közel az állomáshoz ujonnan, e legánsan berendezett szigoruan Orth. kóser vendéglő, jó, izletes házikoszt. Utazóknak nagy árendemény. Lakodalmakat legolcsóbban vállalok. **Ehrenwald Lipót** vendéglős

ZSIDÓ HUMOR

ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Gyermekszáj

Sijele megint rosszul viselkedek és mamája rákiált:

Sijele, te olyan rossz vagy, hogy a sirba viszel.

Sijele erre frecchül a mamája elé áll és így szól:

— Igen én, mindig csak én, hát a fogyókúra az semmi?

Szemléltető oktatás

Egy galíciai iskolában sehogy sem boldogul a melamed a nebulókkal, nem tudják a táblára felírni számok neveit megtanulni. Elbatározza, hogy képletesen fogja ezt megmagyarázni és a következőket mondja:

Ein ist e Balkele (oszlopocská).

Zwá ist e Gänsele.

Drá schaut aus wie e Trojkele.

Vier ist e ümgedrehter Sessele.

Fünf ist nur fünf.

Sechs ist e kleine Gurnisch e Schwänzele mit ajbn.

Sieben ist e Pájcsesele (ostorka).

Acht ist zwel kleine Gurnisch übereinand.

Neun ist e kleine Gurnisch e Schwänzele mit ünfn.

Zehn ist e Balkele und ein grajsze Gurnisch.

Elf ist e Düzet und

Zwölf ist e Irrtum.

Remélve, hogy a gyerekek megértették a számokat, megkérdezi az egyiket:

— Wie viel ist dreimal sieben?

Mire a gyerek hangosan gondolkodva válaszol:

— Trojkele mal Pájcsesele ist Gänsele und Balkele.

Hasznos temetői séta

Egyik városkában történt. Egy kereskedőnek meghalt a felesége és végtelenül megtörte az eset. A temetés estéjén elmegy hozzá egy barátja és vigasztalni próbálja:

— Igyekezned kell egy kicsit szórakozni, barátom, hisz ez a szörnyű bánat aláéssa az egészségedet. Egy kis testmozgás nem ártana.

— Ez igaz, — feleli a kereskedő — ez a kis délutáni séta a temetőbe például milyen jól tett nekem.

Ki a könyvismerő?

(Jodéa Széfer)

A zsidó könyvnyelvben él egy meghatározás arról, aki nem talmudista, nem „lamdan” vagy „tanult” ember, de azért meg tud érteni bizonyos egyszerűbb héber szöveget, el tud olvasni egy-egy könnyebb héber könyvet. Az ilyen nem egészen „am-haarec” zsidóról mondják: „jodéa széfer”: „ismeri a könyvet”. Egy gögös litván, akinél az ember csak a talmud összes traktátusainak ismertetésénél kezdődik, így határozta meg a „jodéa széfer” fogalmát: „Ha egymás mellé helyezünk egy tehenet és egy széferit, megismeri, hogy melyik a tehen és melyik a könyv”.

Lágy és kemény

A Chaszam Szófer ült a tanítványai között, akik kíváncsiskodtak, melyik Talmudtraktust fogják legközelebb tanulni,

— Bécát, a Tojás traktusát, — feleli a mester.

— Hiszen ez nagyon könnyű! — csodálkoztak a tanítványok.

— Nem tesz semmit, — felelt a Chaszam Szófer, — a tojás lehet lágy is, meg kemény is.

Szeretem azt, akít így szidnak...

Rabbi Gerson, a Rodzini szokta mondani: Vannak emberek, akiket szidnak előttem és mégis jobban szeretem őket, mint némelyeket, akiket dicsérnek előttem. Hogyan? Van ember, akít így dicsérnek: Az illető még minden nap tefillinben imádkozik, kóser háztartást vezet. S van ember, akít így szidnak: Kicsit későn jár a templomba, nem jár pontosan a mikvibe, stb.